

**UCHWAŁA NR XXIV/204/2016
RADY MIASTA ŚWINOUJŚCIE**

z dnia 25 sierpnia 2016 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018

Na podstawie art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575) Rada Miasta Świnoujście uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Świnoujście.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta

Joanna Agatowska

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

Załącznik
do Uchwały Nr XXIV/204/2016
Rady Miasta Świnoujście
z dnia 25 sierpnia 2016 r.

Program opracowali pracownicy
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Świnoujściu

Świnoujście, lipiec 2016r.

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Główne założenia programu.....	4
3. Diagnoza.....	5
3.1 Ogólne dane demograficzne.....	5
3.2 Placówki oświatowe.....	7
3.3 Sąd Rodzinny.....	14
3.4 Placówki wsparcia dziennego.....	16
3.5 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.....	18
3.5.1 Świadczenia pieniężne.....	18
3.5.2 Poradnictwo specjalistyczne.....	19
3.5.3 Wsparcie rodziny.....	21
3.6 Podejmowane działania.....	26
4. Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny	28
5. Realizacja „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013-2015”	30
6. Cele programu.....	31
7. Finansowanie i monitoring.....	35
8. Zakończenie.....	35

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

1. Wstęp

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016r. poz. 575) stanowi, iż do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Pierwszy taki program obowiązywał na terenie Miasta Świnoujście w latach 2013-2015 na podstawie uchwały Nr XL/329/2013 Rady Miasta Świnoujście z dnia 2 lipca 2013r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013-2015.

Zgodnie z art. 2 powyższej ustawy, wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Rodzina jest naturalnym środowiskiem życia dzieci i młodzieży i jako takie oddziałuje na nie socjalizująco (uspołeczniająco), stwarzając warunki sprzyjające rozwojowi lub hamujące go. Niezależnie od tego, jak funkcjonuje, czy jest środowiskiem zdrowym i wartościowym moralnie, czy też przejawia wyraźne cechy patologii – w każdym przypadku kształtuje osobowość, postawę społeczną, wyznacza koleje losu.

Ta socjalizująca dziecko sfera wpływów rodziny jest bardzo ważna, a jej społeczno-wychowawcze konsekwencje mają niejednokrotnie decydujące znaczenie. Problem uwidacznia się w całej pełni, niekiedy drastycznie, wówczas, gdy rodzice stają wobec poważnych trudności wychowawczych. Diagnoza pedagogiczna takich przypadków wykazuje, że nie brak troski o dziecko czy brak okazywanego mu uczucia, nie brak wskazań jak należy postępować, ale właśnie całe społeczne tło życia rodziny, postawy rodziców wobec siebie i innych ludzi, wobec różnych problemów i zjawisk otaczającego świata stanowią źródło nieprawidłowych zachowań dziecka.¹

Nigdy nikt nie będzie miał na dziecko takiego wpływu, jak rodzice. Oni są pierwowzorem wszelkiego myślenia i spostrzegania świata, oni podsuwają dziecku sposoby interpretacji tego, co w tym świecie się dzieje.²

Kochająca, zapewniająca stabilny rozwój dziecka rodzina jest podstawą jego przyszłego, prawidłowego budowania relacji z innymi ludźmi i funkcjonowania w społeczeństwie. Podstawowymi wymiarami funkcjonowania rodziny są między innymi: podmiotowość wszystkich jej członków, wzajemne pozytywne więzi emocjonalne, stabilność czy prawidłowa komunikacja. Podmiotowość, czyli wzajemny szacunek i zrozumienie odrębnych potrzeb, potencjału, zainteresowań i celów jest podstawą rozwoju indywidualnego. Więzy emocjonalne łączące członków rodziny są ogniwem spajającym i stanowią o trwałości i odporności rodziny na różne zagrożenia. Bardzo ważnym elementem

¹ Wojciech Pomykała (red.), *Encyklopedia pedagogiczna*, Fundacja Innowacja, Warszawa 1997, s. 699,

² Mirosław Sałasiński, Beata Badziukiewicz, *Vademecum pedagoga szkolnego*, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne Spółka akcyjna, Warszawa 2003, s. 117,

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

dla poczucia bezpieczeństwa człowieka jest stabilność rodziny na wielu płaszczyznach począwszy od stabilności ekonomicznej, przez społeczną i uczuciową.

W toku opracowywania programu, w wyniku przeprowadzonej diagnozy określone zostały priorytety w zakresie prowadzonych przez Miasto form wsparcia na rzecz wzmocnienia rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Główne założenia programu

Głównym założeniem programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W niniejszym programie uwzględniono konieczność wielokierunkowego oddziaływania zarówno na dzieci jak i na ich opiekunów. Wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców, zwiększenie umiejętności prospołecznych wszystkich członków rodziny oraz praca z rodziną w środowisku lokalnym ma przyczynić się do jej wzmocnienia i prawidłowego funkcjonowania.

Przygotowany program zgodny jest ze:

- „Strategią Rozwoju Miasta na lata 2014-2020”; cel strategiczny – Wzmocnienie kapitału społecznego, cel operacyjny – Harmonijny rozwój różnych funkcji Miasta, podnoszących jakość życia mieszkańców,
- „Strategią rozwiązywania problemów społecznych w Mieście Świnoujściu na lata 2008-2016” cel – Rozwój i poprawa działań na rzecz dziecka i rodziny, działanie 3.3.1 Wspieranie rodziców i opiekunów w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich,
- „Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii”.

Czas realizacji programu zaplanowano na lata 2016-2018.

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

3. Diagnoza

Do przeprowadzenia diagnozy w zakresie problemów opiekuńczo-wychowawczych rodzin funkcjonujących na terenie Świnoujścia wykorzystano dane pochodzące z:

- placówek oświatowych z terenu Świnoujścia,
- Sądu Rodzinnego w Świnoujściu,
- placówek wsparcia dziennego w Świnoujściu,
- Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Świnoujście,
- Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Świnoujście,
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu.

3.1 Ogólne dane demograficzne

Poniżej, w wersji tabelarycznej przedstawiono dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące ludności zamieszkującej w naszym mieście.

Tabela nr 1

rok	Ludność ogółem	w tym mężczyźni	w tym kobiety	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Rozwody
2005	40933	19928	21005	301	362	-61	182	130
2006	40819	19796	21023	336	390	-54	226	173
2007	40871	19816	21055	352	374	-22	238	128
2008	40829	19770	21059	324	369	-45	261	116
2009	40765	19714	21051	344	367	-23	265	119
2010	40759	19689	21070	332	390	-58	213	104
2011	41516	20072	21444	321	391	-70	175	105
2012	41509	20080	21429	291	400	-109	177	83
2013	41371	20003	21368	266	437	-171	167	86
2014	41276	19943	21333	288	397	-109	210	123

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

W okresie 10 lat od 2005 roku do 2014 roku średnia liczba mieszkańców Świnoujścia wynosiła ok. 41 065 osób. Najmniej mieszkańców nasze Miasto liczyło w 2010 roku – 40 759 osób, natomiast w następnym roku liczba ta wzrosła aż o 757 osób i wyniosła 41 516 osób. W kolejnych latach liczba mieszkańców stopniowo malała i w 2014 r. osiągnęła wartość 41 276. We wszystkich analizowanych latach w Świnoujściu większą grupę stanowiły kobiety. Średnio było ich ok. 21 184, natomiast mężczyzn ok. 19 881, a zatem o ok. 1300 mniej.

Średnia liczba urodzeń dzieci w naszym Mieście w badanym okresie (w liczbach bezwzględnych) wyniosła ok. 315. Najwięcej dzieci urodziło się w 2007r. – 352, najmniej

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

natomiast w 2013r. - 266. Niestety przez wszystkie dziesięć analizowanych lat liczba zgonów była większa niż liczba urodzeń. Średnio co roku w Świnoujściu umiera ok. 388 osób. Największą liczbę zgonów odnotowano w 2013 r. i było ich aż 437, najmniej osób odeszło w 2005 r. tj. 362. Z analizy powyższych danych wynika, iż przez cały badany okres utrzymuje się ujemny przyrost naturalny. Najmniejszą wartość osiągnął on w 2007r. - 22 (urodziło się wówczas 352 dzieci, natomiast 374 osoby zmarły), a największą w 2013 r. - 171 (urodziło się 266 dzieci, a zmarło 437 osób). Średni przyrost naturalny w badanej dekadzie wyniósł - 60.

Przeanalizowano także liczbę zawieranych małżeństw przez mieszkańców Świnoujścia oraz liczbę małżeństw rozwiązanych przez rozwód. Najwięcej małżeństw zawarto w 2009 r. – 265. Najmniej małżeństw stanęło na ślubnym kobiercu w roku 2013r. – 167. Średnio w okresie od 2005 r. do 2014 r. w naszym Mieście zawieranych było ok. 211 małżeństw rocznie, a 117 związków małżeńskich kończyło się rozwodem.

Jak wynika z powyższej analizy największym problemem demograficznym w naszym Mieście jest utrzymujący się długotrwale ujemny przyrost naturalny.

Widoczny jest także bardzo duży odsetek rozwodów. Problem nietrwałości małżeństw nie dotyczy jednak tylko Świnoujścia ale cechuje całe województwo zachodniopomorskie. Z danych przedstawionych w publikacji „Portret zachodniopomorskiej rodziny /ujęcie statystyczne/” zawartej w Biuletynie Obserwatorium Integracji Społecznej Nr 4(10)/13 wydawanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej wynika, że w okresie (2002 – 2011) w porównaniu do średniej krajowej, w województwie zachodniopomorskim zawieranych było mniej małżeństw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców i jednocześnie orzekanych było więcej rozwodów niż miało to miejsce w pozostałej części kraju. Analizie poddano także związek pomiędzy liczbą małoletnich dzieci w rodzinie a podejmowaniem przez małżonków decyzji o rozwodzie. Dane za lata 2002 - 2011 wskazują, iż najwięcej rozwodów miało miejsce wśród małżeństw nieposiadających dzieci lub posiadających jedno dziecko, natomiast wśród małżeństw z dwójką dzieci, liczba rozwodów była w tym okresie średnio o połowę mniejsza. Znacząco niska była liczba rozwodów pośród małżeństw posiadających troje i więcej dzieci. Uogólniając trend występujący w latach 2002 - 2011, stwierdzono, że im więcej dzieci w rodzinie, tym rzadziej mamy do czynienia z rozwodem.

Jak czytamy w „Portrecie zachodniopomorskiej rodziny” na przestrzeni lat 2002 - 2011, w województwie zachodniopomorskim, najwięcej rozwodów miało miejsce wśród małżeństw ze stażem 20 lat i więcej. Na drugim miejscu znalazły się małżeństwa ze stażem od 5 do 9 lat. Dane te mogą wskazywać na związek pomiędzy liczbą rozwodów a zdefiniowanym przez psychologów syndromem „pustego gniazda”, który zwykle dotyka małżeństw ze stażem 20 lat i więcej, kiedy dorastające dzieci odchodzą z domu – zarówno w celach dalszej nauki bądź w związku z całkowitym usamodzielnieniem się.

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

3.2 Placówki oświatowe

Z danych Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Świnoujście wynika, że w Świnoujściu w ostatnich latach następująca liczba dzieci i młodzieży uczęszczała do placówek oświatowych:

Tabela nr 2

Placówki oświatowe publiczne i niepubliczne	rok szkolny 2012/2013	rok szkolny 2013/2014	rok szkolny 2014/2015
Liczba placówek oświatowych ogółem (bez placówek dla osób dorosłych), w tym:	48	45	45
- przedszkoli	13	12	13
- OREW	1	1	1
- szkół podstawowych	8	9	9
- gimnazjów	10	9	9
- pozostałych (technika, licea, szkoły zawodowe)	16	14	13
Liczba dzieci w placówkach ogółem, w tym:	5691	5599	5302
- przedszkolach	1215	1277	1156
- OREW	7	7	7
- szkołach podstawowych	1817	1870	2057
- szkołach gimnazjalnych	1031	963	934
- pozostałych (technika, licea, szkoły zawodowe)	1621	1482	1148

Źródło: Dane Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Świnoujście

Jak wynika z danych Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Świnoujście liczba dzieci i młodzieży ogółem w placówkach oświatowych w okresie ostatnich trzech lat wahała się od 5691 do 5302. Najmniejsza liczba dzieci uczęszczała do placówek w ostatnim badanych roku szkolnym i była niższa o 297 w stosunku do poprzedniego roku i o 389 w stosunku do liczby sprzed dwóch lat.

W ostatnim roku szkolnym spadła liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli. W roku szkolnym 2013/2014 było 1277 przedszkolaków, natomiast w kolejnym roku tylko

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

1156, a zatem o 121 dzieci mniej. Spadła także liczba uczniów szkół gimnazjalnych, która w roku szkolnym 2012/2013 wynosiła 1031 uczniów, natomiast w kolejnych latach odpowiednio 963 i 934. Podobna sytuacja miała miejsce w szkołach ponadgimnazjalnych. W roku szkolnym 2012/2013 do techników, liceów i szkół zawodowych uczęszczało 1621 uczniów, w kolejnym roku liczba ta obniżyła się o 139 uczniów, a w roku szkolnym 2014/2015 o 334 uczniów w stosunku do roku poprzedniego (tj. 2013/2014).

Wzrost liczby uczniów odnotowano jedynie na poziomie szkoły podstawowej. W roku szkolnym 2012/2013 1817 dzieci uczęszczało do szkół podstawowych, w następnym roku ich liczba wzrosła o 53 i wynosiła 1870, a w kolejnym roku o 187 dzieci i wynosiła 2057 uczniów.

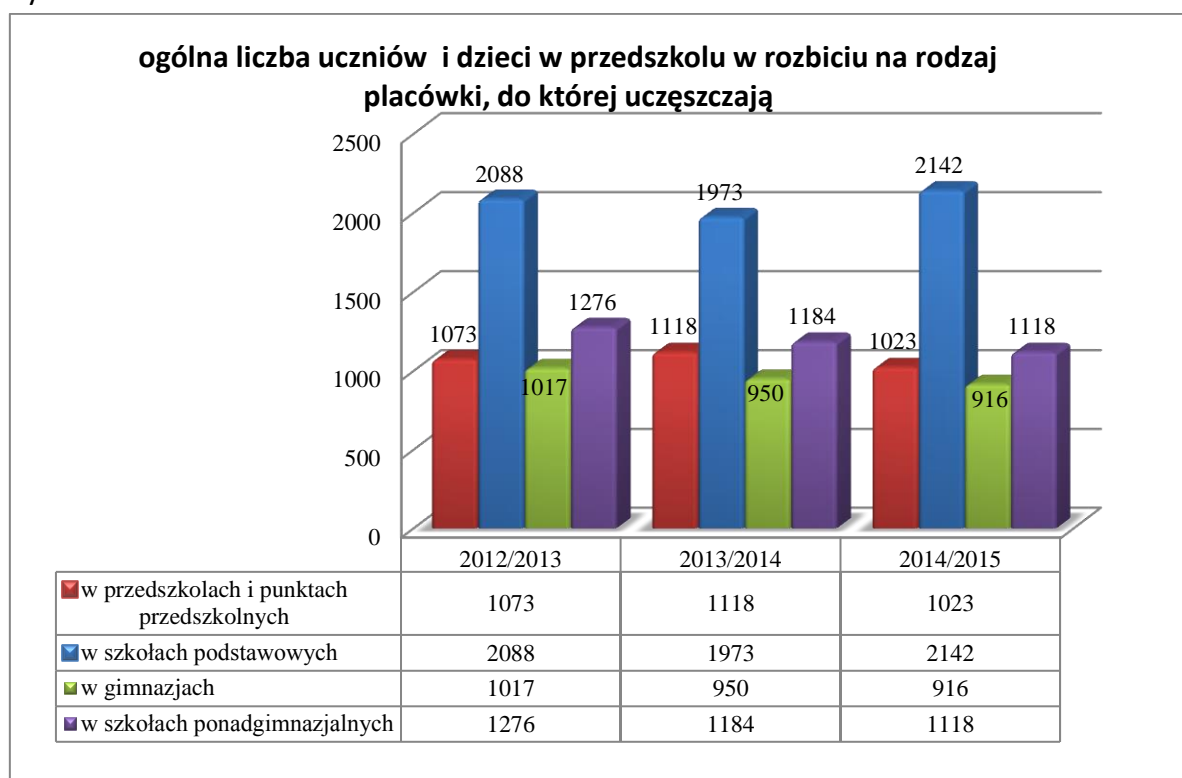
W ciągu ostatnich 3 lat ogólna liczba placówek oświatowych publicznych i niepublicznych w naszym mieście zmieniła się z 48 w roku szkolny 2012/2013 do 45 w kolejnych dwóch latach. Dzieci i młodzież uczęszczała w ostatnim roku szkolnym do 13 przedszkoli, 1 Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego, 9 szkół podstawowych, 9 gimnazjów oraz 13 szkół ponadgimnazjalnych.

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

Poniżej przedstawiono diagnozę problemów opiekuńczo-wychowawczych na podstawie danych pochodzących ze świnoujskich przedszkoli i szkół. Występując o dane do placówek zwrócono szczególną uwagę na fakt, iż mówiąc o rodzinach przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze mamy na myśli nie dzieci, przysparzające problemów ale rodziny, które nieprawidłowo wypełniają swoje obowiązki wobec dzieci. Placówki oświatowe podały informacje wg stanu na dzień 30 września (stąd też różnice w ogólnej liczbie dzieci pomiędzy danymi pochodzącymi z Wydziału Edukacji).

Wykres nr 1

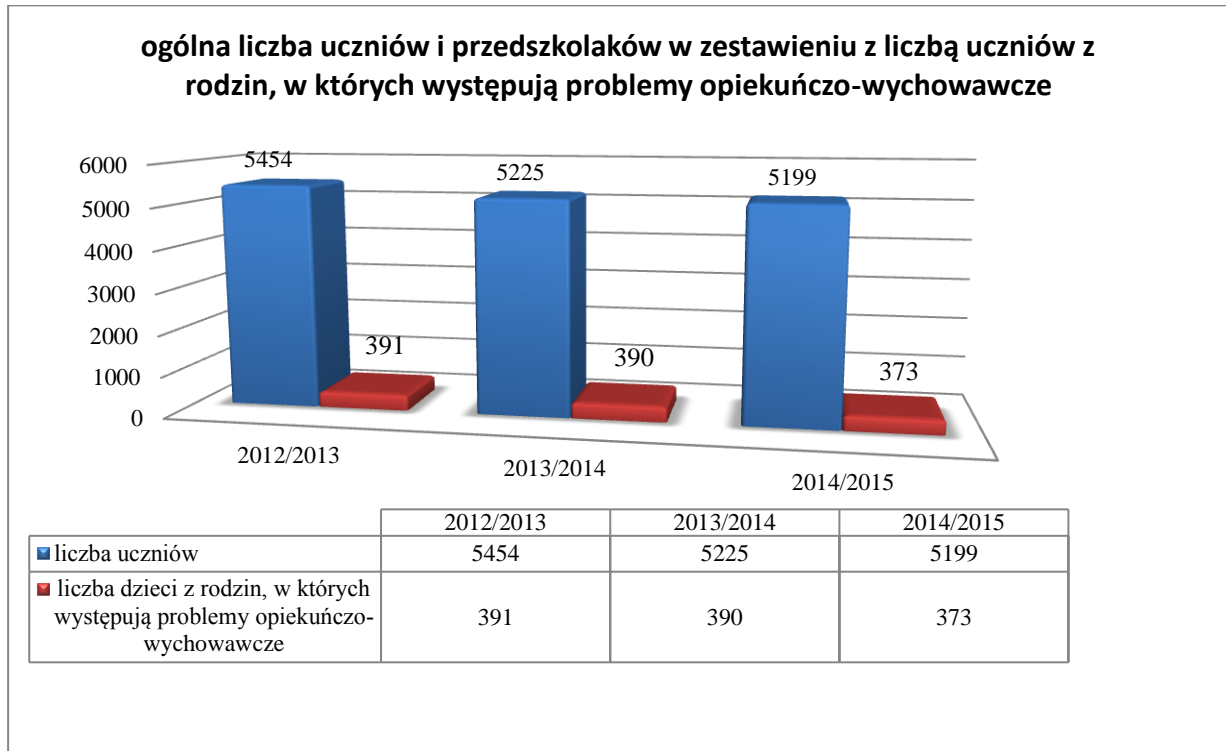
Powyższy wykres przedstawia ogólną liczbę uczniów w rozbiciu na rodzaj szkoły, do której uczęszczają. Z przedstawionych powyżej danych wynika, że liczba uczniów w świnoujskich placówkach edukacyjnych nieznacznie, ale stale się zmniejsza (2012/2013 - 5454 uczniów, 2013/2014 - 5225 uczniów, 2014/2015 – 5199).

Dwukrotnie wyższa niż w przypadku innych szkół liczba uczniów w szkołach podstawowych może wynikać z faktu, że nauka w tej szkole trwa 6 lat, a nie 3 – 4 jak w przypadku szkół gimnazjalnych lub ponadgimnazjalnych.

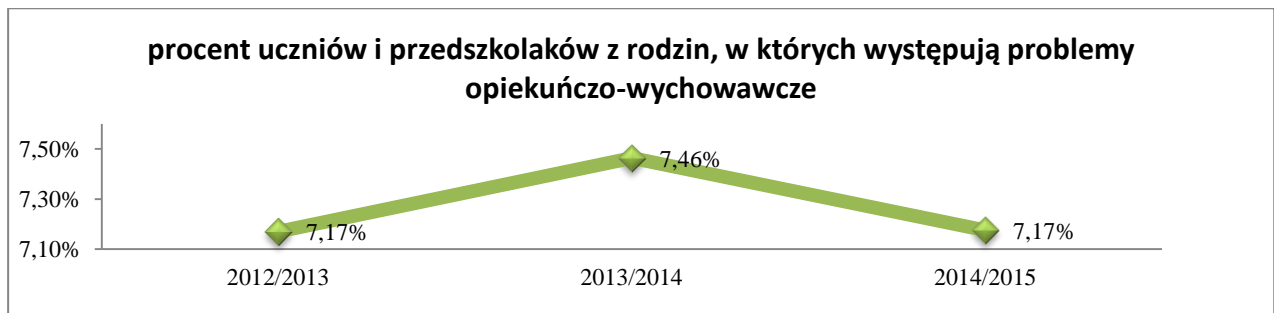
Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

Wykres nr 2

Wykres nr 3

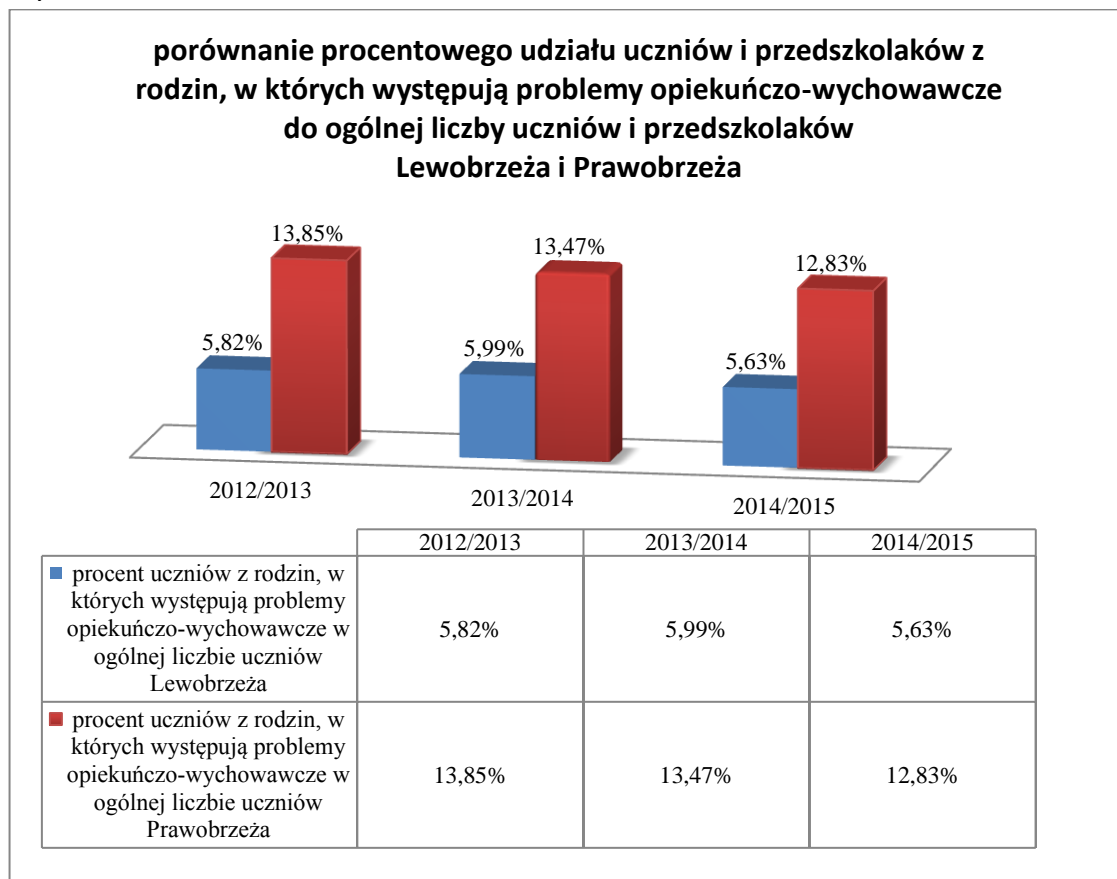
Powyższe wykresy przedstawiają kolejno ogólną liczbą uczniów i przedszkolaków w zestawieniu z liczbą dzieci z rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz ich procent.

Analizując powyższe dane można zauważyć, że procent oraz liczba uczniów i przedszkolaków z rodzin, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze na przestrzeni ostatnich 3 lat utrzymuje się na stałym poziomie i wynosi średnio ok. 7,26 % wszystkich uczniów.

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

Wykres nr 4

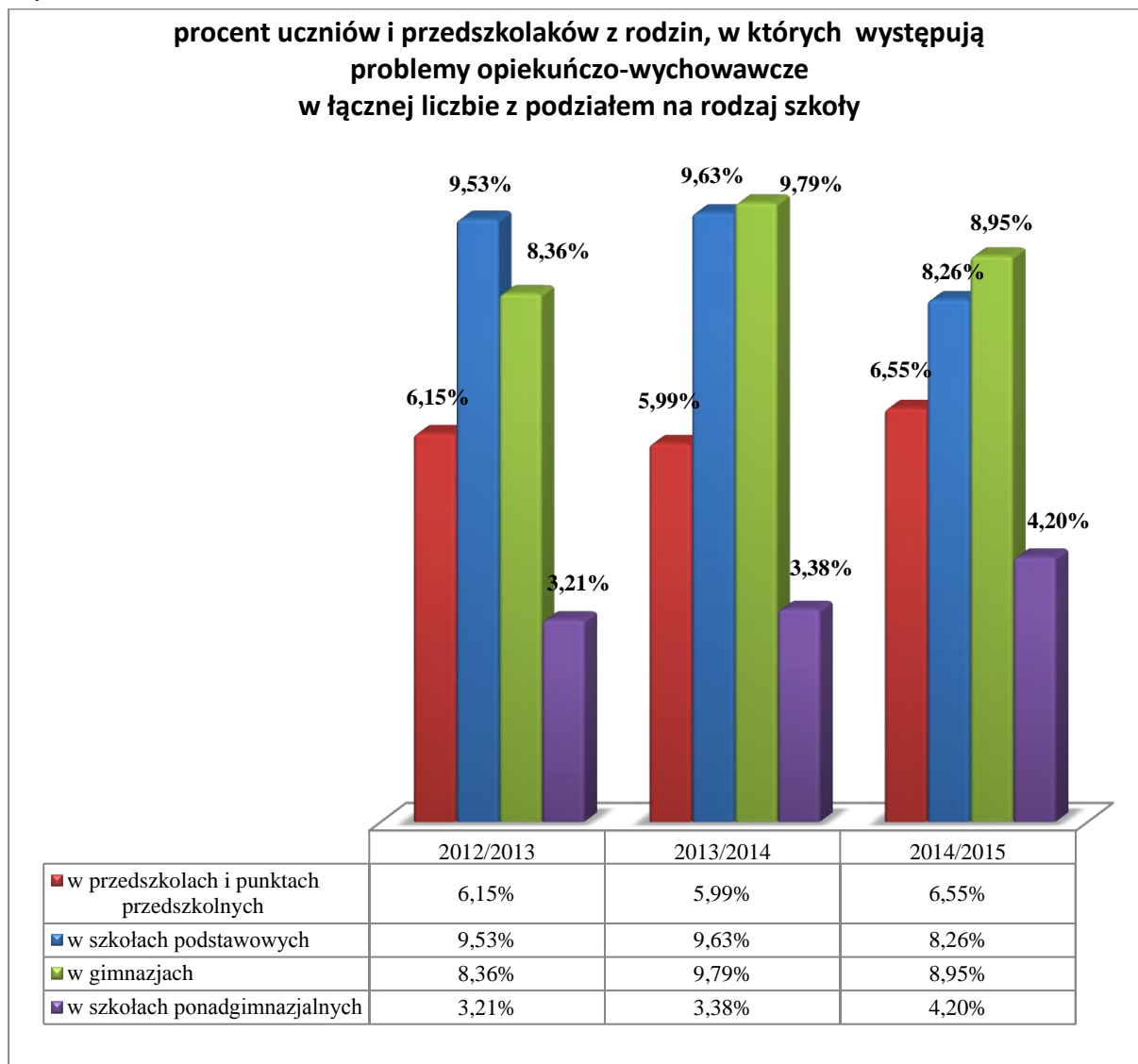

Powyższy wykres przedstawia porównanie procentowego udziału uczniów i przedszkolaków z rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze w ogólnej liczbie uczniów Lewobrzeża i Prawobrzeża. Zauważyć należy, iż udział ten jest ponad dwukrotnie większy w Prawobrzeżnej części naszego Miasta. Warto podkreślić, że pomimo tego, że odsetek uczniów z rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze jest wyższy na Prawobrzeżu, to ze względu na mniejszą liczbę uczniów problem ten dotyczy mniejszej ich liczby. W roku szkolnym 2012/2013 było to 135 uczniów, w 2013/2014 – 139, a w 2014/2015 – 135. Natomiast w szkołach znajdujących się na Lewobrzeżu w roku szkolnym 2012/2013 było to 256 uczniów z rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze, w 2013/2014 – 251, a w 2014/2015 – 238 uczniów. W badanym okresie zależności utrzymują się na podobnym poziomie.

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

Wykres nr 5

Powyższy wykres przedstawia procent uczniów i przedszkolaków z rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze w ogóle uczniów danego rodzaju placówki. Z przytoczonych danych wynika, że procent uczniów z rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze utrzymywał się w ostatnich 3 latach na porównywalnym poziomie.

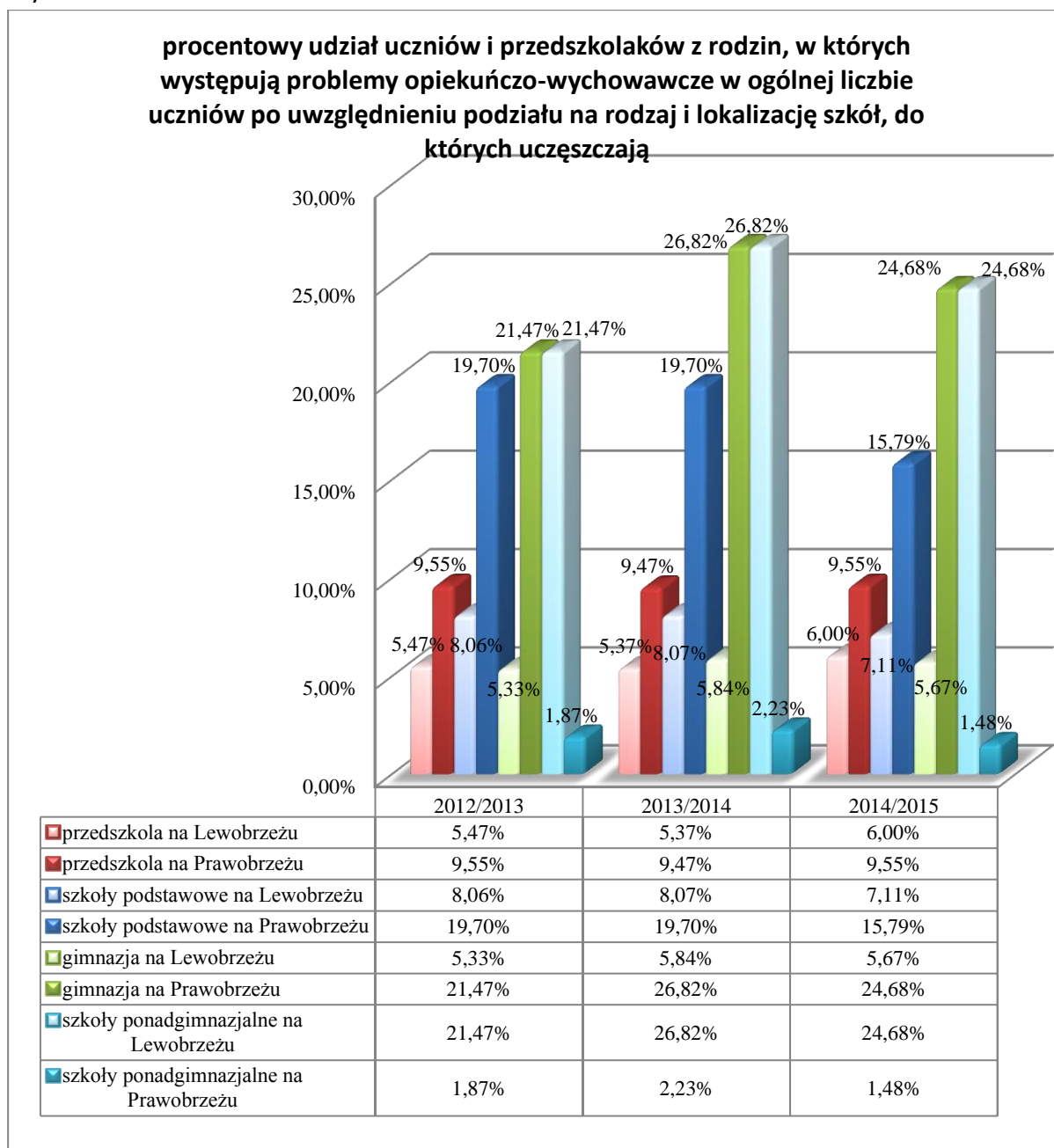
Największy procent uczniów z rodzin dotkniętych w/w problemami odnotowano w szkołach podstawowych i gimnazjach. Nawet dwukrotnie wyższy poziom niż w szkołach ponadgimnazjalnych pozwala sądzić, że wynika to ze sposobu pracy nauczycieli z rodzicami na wcześniejszych etapach edukacji dziecka, co skutkuje częstszym diagnozowaniem problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinie dziecka na niższym poziomie nauczania. Natomiast niski poziom w przedszkolach może wynikać z faktu, że dzieci na tym poziomie nie

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

są jeszcze objęte obowiązkiem szkolnym i nie wszystkie one uczęszczają do placówek edukacyjnych.

Wykres nr 6

Powyższy wykres przedstawia procentowy udział uczniów z rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze w ogólnej liczbie uczniów po uwzględnieniu podziału na rodzaj i lokalizację szkół, do których uczęszczają. Z analizy danych wynika, że w przedszkolach, szkołach podstawowych oraz gimnazjalnych na Prawobrzeżu wyższy jest udział uczniów, z rodzin w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze, niż

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

w takiego samego rodzaju szkołach i przedszkolach na Lewobrzeżu. Na poziomie przedszkoli średnio ok. 5,6% przedszkolaków wychowuje się w rodzinach funkcjonujących nieprawidłowo na Lewobrzeżu i średnio ok. 9,5% na Prawobrzeżu. Na kolejnych poziomach nauczania proporcje te wyglądają następująco: szkoły podstawowe ok. 7,7% na Lewobrzeżu i ok. 18,4% na Prawobrzeżu, szkoły gimnazjalne ok. 5,6% na Lewobrzeżu i ok. 24,3% na Prawobrzeżu. W przedszkolach na Prawobrzeżu jest prawie dwukrotnie więcej dzieci z rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi niż na Lewobrzeżu, w szkołach podstawowych ponad dwa razy więcej, natomiast w gimnazjach blisko 5 razy więcej. W szkołach ponadgimnazjalnych sytuacja się odwraca i to na Lewobrzeżu większa jest grupa uczniów z rodzin, w których rodzice nieprawidłowo wypełniają swoje funkcje, średnio jest to ok. 24%, natomiast na Prawobrzeżu zaledwie 1,9%, a zatem 16 razy mniej. W tym miejscu należy zauważyć, że w szkołach ponadgimnazjalnych nie obowiązuje rejonizacja, a zatem uczniowie tych szkół to zarówno mieszkańcy Lewobrzeża jak i Prawobrzeża Świnoujścia, a także uczniowie dojeżdżający z okolicznych miejscowości.

3.3 Sąd Rodzinny

Problemy opiekuńczo-wychowawcze mają niejednokrotnie swoje skutki prawne. Jak stanowi preambuła ustawy z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014r., poz. 382 z późn. zm.) została ona przyjęta przez ustawodawcę w dążeniu do przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich i stwarzania warunków powrotu do normalnego życia nieletnim, którzy popadli w konflikt z prawem bądź z zasadami współżycia społecznego, oraz w dążeniu do umacniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej i poczucia odpowiedzialności rodzin za wychowanie nieletnich na świadomych swych obowiązków członków społeczeństwa.

Wobec rodziców nieprawidłowo wypełniających swoje funkcje opiekuńczo-wychowawcze, w sytuacji gdy zagrożone jest dobro małoletnich dzieci, Sąd Rodzinny wydaje stosowne orzeczenia dotyczące władzy rodzicielskiej.

Tabela nr 3

rodzaj orzeczenia w zakresie władzy rodzicielskiej	lata			
	2012	2013	2014	2015
liczba wydanych orzeczeń w zakresie <u>zawieszenia</u> władzy rodzicielskiej z powodu zaniedbań w sferze opiekuńczo - wychowawczej	1	1	2	0
liczba wydanych orzeczeń w zakresie <u>ograniczenia</u> władzy rodzicielskiej z powodu zaniedbań w sferze opiekuńczo - wychowawczej	16	6	1	27
liczba wydanych orzeczeń w zakresie <u>pozbawienia</u> władzy rodzicielskiej z powodu zaniedbań w sferze opiekuńczo - wychowawczej	17	21	23	25
liczba wydanych orzeczeń w zakresie <u>przywrócenia</u> władzy	9	3	5	5

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

rodzicielskiej				
Liczba orzeczeń w zakresie ograniczenia albo <u>zakazu kontaktów w dzieckiem</u>	-	-	-	-

Źródło: Dane Sądu Rejonowego w Świnoujściu III Wydział Rodzinny i Nieletnich.

W latach 2012 i 2013 Sąd wydał po jednym postanowieniu w sprawie zawieszenia władzy rodzicielskiej, w roku 2014 dwukrotnie, natomiast w 2015r. ani razu. Jak wynika z danych przedstawionych w powyższej tabeli bardzo różnie prezentuje się liczba orzeczeń Sądu Rodzinnego w zakresie ograniczenia władzy rodzicielskiej. W 2012r. Sąd 16 razy wydał takie orzeczenie, w 2013r. już tylko 6, w 2014r. zaledwie raz, natomiast w 2015r. wydanych zostało 27 takich postanowień. W kolejnych analizowanych latach, nieznacznie ale stale wzrastała liczba orzeczeń Sądu w zakresie pozbawienia rodziców władzy rodzicielskiej. Najwięcej postanowień wydano w 2015r. aż 25, w poprzednim roku 23, dwa lata temu 21, a w 2012r. - 17. W zakresie przywrócenia władzy rodzicielskiej, Sąd Rodzinny najwięcej takich orzeczeń wydał w roku 2012 i było ich 9, w następnym roku 3, a w kolejnych dwóch po 5.

Zgodnie z art. 109 ustawy z dnia 25 lutego 1964r. kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015r., poz. 2082 z późn. zm.) jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, sąd opiekuńczy może wydać odpowiednie zarządzenia. Może w szczególności:

- 1) zobowiązać rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny, realizowania innych form pracy z rodziną, skierować małoletniego do placówki wsparcia dziennego, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub skierować rodziców do placówki albo specjalisty zajmujących się terapią rodzinną, poradnictwem lub świadczących rodzinie inną stosowną pomoc z jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń;
- 2) określić, jakie czynności nie mogą być przez rodziców dokonywane bez zezwolenia sądu, albo poddać rodziców innym ograniczeniom, jakim podlega opiekun;
- 3) poddać wykonywanie władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego;
- 4) skierować małoletniego do organizacji lub instytucji powołanej do przygotowania zawodowego albo do innej placówki sprawującej częściową pieczę nad dziećmi;
- 5) zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo w instytucjonalnej pieczy zastępczej albo powierzyć tymczasowo pełnienie funkcji rodziny zastępczej małżonkom lub osobie, niespełniającym warunków dotyczących rodzin zastępczych, w zakresie niezbędnych szkoleń, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej albo zarządzić umieszczenie małoletniego w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej.

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

Z danych Sądu Rejonowego w Świnoujściu wynika, że w ostatnim okresie Sąd wydał następujące zarządzenia:

Tabela nr 4

Zarządzenia wydane w przypadku zagrożenia dobra dziecka (art. 109 §2 kodeks rodzinny i opiekuńczy):	lata			
	2012	2013	2014	2015
- zobowiązanie rodziców do pracy z asystentem rodziny, realizowania innych form pracy z rodziną,	-	-	1	10
- skierowanie małoletniego do placówki wsparcia dziennego,	-	-	-	-
- skierowanie rodziców do placówki albo specjalisty zajmujących się terapią rodzinną, poradnictwem lub świadczących rodzinie inną stosowną pomoc z jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń;	-	-	-	-
- poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego;	6	5	1	13
- skierowanie małoletniego do organizacji lub instytucji powołanej do przygotowania zawodowego albo do innej placówki sprawującej częściową pieczę nad dziećmi.	-	-	-	-

Źródło: Dane Sądu Rejonowego w Świnoujściu III Wydział Rodzinny i Nieletnich.

Jak widać Sąd najczęściej poddawał wykonywanie władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego i tak w 2015r. wydano 13 takich zarządzeń, w 2014r. zaledwie 1, w 2013r. - 5, a w 2012r. - 6.

Coraz częściej Sąd Rodzinny korzysta także z możliwości zobowiązania rodziców do pracy z asystentem rodziny. W 2012 i 2013r. nie wydano żadnego orzeczenia w tym zakresie, w 2014 r. wydano 1 takie zarządzenie, natomiast w kolejnym roku aż 10.

3.4 Placówki wsparcia dziennego

Zgodnie z art. 18 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówkę wsparcia dziennego może prowadzić gmina, podmiot, któremu gmina zleca realizację tego zadania lub podmiot, który uzyskał zezwolenie wójta. Placówka przy realizacji swoich zadań współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi.

W Świnoujściu funkcjonują cztery placówki wsparcia dziennego, prowadzone przez organizacje pozarządowe, którym Miasto zleciło realizację zadania. Wszystkie one prowadzone są w połączonej formie, tj. opiekuńczej i specjalistycznej. Zgodnie z art. 24 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej placówki takie w szczególności organizują zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

logopedyczne. Realizują także indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności: terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci prowadzi trzy placówki. Są to:

- Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Nr 1, przy ul. Sosnowej 16,
- Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Nr 2, przy ul. Dąbrowskiego 4,
- Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Nr 3, przy ul. Modrzejewskiej 20.

Czwarta placówka tj. Świetlica Środowiskowa, przy ul. Hołdu Pruskiego 11 powadzona jest przez Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej.

łącznie wszystkie cztery placówki zapewniają miejsce dla 125. dzieci.

Ogółem w roku 2012 z placówek skorzystało 154 dzieci, w 2013r. 208 dzieci, w 2014r. 179 dzieci, a w 2015r. 180 dzieci.

Do placówek wsparcia dziennego dzieci kierowane były przez: pracowników socjalnych, asystentów rodziny, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, psychologów i pedagogów szkolnych.

Na bieżąco była analizowana sytuacja dzieci w kontekście ich sytuacji rodzinnej i szkolnej oraz weryfikowano ich potrzeby. Na podstawie zebranych informacji planowano rodzaje i specyfikę zajęć. Prowadzono następujące formy pracy z dziećmi:

- 1) zajęcia edukacyjne, w tym pomoc w nauce, wyrównywanie braków szkolnych,
- 2) zajęcia rozwijające zainteresowania i zdolności – plastyczne, muzyczne, teatralne, czytelnicze, informatyka komputerowa, kulinarne, gry i zabawy ruchowe,
- 3) działania wychowawcze – prace na rzecz placówki, utrzymywanie porządku i poszanowanie sprzętu, wyrabianie i utrwalanie nawyków higienicznych, utrwalanie zasad postępowania akceptowanych społecznie, aktywizowanie do udziału w konkursach i zawodach, rozwijanie wrażliwości na krzywdę ludzką i potrzebę niesienia pomocy innym, poszanowanie otaczającego środowiska (fauny, flory, dbałości środowiska pod względem ekologii),
- 4) organizowano imprezy okolicznościowe, wycieczki,
- 5) dożywianie, pomoc rzeczowa,
- 6) zajęcia socjoterapeutyczne – zajęcia rozwijające z zakresu komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie z emocjami i uczuciami, budowania konstruktywnej hierarchii wartości, radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych, radzenia sobie z nadmiernym stresem i napięciem, umiejętności odmawiania w sytuacjach nakłaniania przez rówieśników do zachowań ryzykownych, eliminowania agresji fizycznej i konfliktów rówieśniczych,
- 7) zajęcia korekcyjno-kompensacyjne – rozwijanie zasobu pojęć oraz werbalizacji myśli, rozwijanie myślenia przyczynowo-skutkowego, usprawnianie percepcji słuchowej w zakresie analizy i syntezy słuchowej, pamięci słuchowej, usprawnianie motoryki małej w zakresie przygotowania do nauki pisania

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

- 8) zajęcia logopedyczne i z glottodydaktyki,
- 9) zajęcia z profilaktyki uzależnień.

Ponadto podejmowano pracę z rodziną: udzielano porad, prowadzono stałą i systematyczną współpracę z rodzicami, indywidualne konsultacje z rodzicami dzieci, współpracowano z pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi i pracownikami MOPR.

3.5 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

3.5.1 Świadczenia pieniężne.

Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej udzielane są osobom i rodzinom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie mogą przezwyciężyć we własnym zakresie. Wśród powodów ich udzielania można wymienić np.: ubóstwo, niepełnosprawność, bezdomność, bezrobocie, długotrwałą lub ciężką chorobę czy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Poniższa tabela przedstawia dane w zakresie ogólnej liczby osób korzystających ze świadczeń finansowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodziny w Świnoujściu przyznanych zarówno w ramach zadań zleconych jak i własnych oraz przypadków, gdy pomoc została udzielona między innymi ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela nr 5

	2012 r.		2013 r.		2014r.		2015r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną - świadczenia przyznane decyzją administracyjną (zadania własne i zlecone) - ogółem	1122	2131	1155	2132	986	1876	935	1691
powody przyznania pomocy: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem	307	925	307	912	251	749	230	678

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu.

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

Problemy opiekuńczo-wychowawcze występujące w rodzinach mieszkańców Świnoujścia nie są wprawdzie głównym powodem udzielania pomocy finansowej ale występują średnio u ok. 25% rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych. Zauważyć można, że w kolejnych latach udział procentowy takich rodzin w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej maleje. W ocenie pracowników socjalnych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych są: niskie kompetencje wychowawcze rodziców/opiekunów, brak zainteresowania ze strony rodziców sprawami dziecka (czy chodzi do szkoły, czy się uczy, jak spędza wolny czas), negatywny wpływ środowiska lokalnego, uzależnienie rodziców, rodziny niepełne. Dużym problemem jest także brak wzorców rodzicielskich wyniesionych z domu rodzinnego i powielanie tej bezradności w dorosłym życiu.

3.5.2 Poradnictwo specjalistyczne

Rodziny przeżywające problemy opiekuńczo-wychowawcze mogą korzystać w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie nie tylko z pomocy pracowników socjalnych prowadzących wśród rodzin pracę socjalną i wnioskujących pomoc finansową ale także z pomocy innych specjalistów tj.: psychologów, prawników czy pedagogów. Poradnictwo specjalistyczne prowadzone jest w MOPR w różnych działach, w zależności od sytuacji w jakiej znajduje się osoba potrzebująca.

Wszyscy mieszkańcy Świnoujścia, którzy mają trudności i wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód mogą korzystać z poradnictwa w Dziale Pieczy Zastępczej i Poradnictwa Specjalistycznego. Zdarza się jednak, że z uwagi na traumatyczne przeżycia niezbędna jest pomoc specjalistów Ośrodka Interwencji Kryzysowej, czy też z powodu przemocy w rodzinie pomoc pracowników Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Mieszkańcy miasta przeżywający problemy opiekuńczo-wychowawcze korzystali z następujących porad specjalistycznych świadczonych przez specjalistów Działu Pieczy Zastępczej i Poradnictwa Specjalistycznego MOPR:

Tabela nr 6

Rodzaj poradnictwa:	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.
psychologiczne	33 rodziny 138 porad	30 rodzin 81 porad	33 rodziny 118 porad	37 rodzin 86 porad
rodzinne	8 rodzin 25 porad	3 rodziny 3 porad	8 rodzin 25 porad	14 rodzin 21 porad
prawne	31 rodzin 63 porady	26 rodzin 36 porad	51 rodzin 59 porad	60 rodzin 76 porad

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu.

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

Zaznaczyć należy, że w powyższej tabeli pokazano jedynie liczbę rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi korzystających z pomocy specjalistów, a nie liczbę udzielonej pomocy łącznie. Ogólnie bowiem, z poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawnego, psychologicznego i rodzinnego świadczonego osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych korzysta znacznie większa liczba osób. Na przykład w 2015 r. z pomocy takiej skorzystało 555 rodzin oraz 63 rodziny sprawujące pieczę zastępczą (rodziny zastępcze i prowadzący rodzinny dom dziecka) oraz usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej. Łącznie 618 rodzin.

Osobom i rodzinom przeżywającym problemy opiekuńczo-wychowawcze świadczone było także poradnictwo w ramach interwencji kryzysowej. Celem takiej interwencji jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w 2012 r. zgłosiło się 8 rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze, w 2013r. było to 11 rodzin, w 2014r. 15 rodzin, a w 2015r. 18 rodzin.

Poniższa tabela przedstawia liczbę udzielonych porad w zależności od rodzaju pomocy specjalistycznej:

Tabela Nr 7

Rodzaj poradnictwa:	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.
psychologiczne	5 rodzin 10 porad	7 rodzin 26 porad	15 rodzin 47 porad	18 rodzin 70 porad
pedagogiczne	3 rodziny 17 porad	2 rodziny 9 porad	2 rodziny 2 porady	-
prawne	-	1 rodzina 2 porady	-	-

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu.

Ogólnie, z interwencji kryzysowej stanowiącej zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu korzysta, podobnie jak z poradnictwa specjalistycznego znacznie więcej osób i tak np. w 2015r. udzielono pomocy 360 rodzinom. Łącznie udzielono 1275 porad, w tym: 1040 porad psychologicznych (249 osobom), 199 porad prawnych (104 osobom) i 36 porad pedagogicznych (16 osobom).

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

3.5.3 Wsparcie rodziny

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016r. poz. 575) w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy i dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie. Po otrzymaniu wniosku kierownik ośrodka przydziela asystenta rodziny. Osobnym trybem jest przyznanie asystenta na skutek postanowienia sądu zobowiązującego rodzinę do współpracy z asystentem. W tym drugim przypadku nie przeprowadza się rodzinnego wywiadu środowiskowego. Asystent rodziny powinien pracować nie tylko z rodziną zagrożoną umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej ale także z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych czasowo poza rodziną na rzecz ich powrotu.

Do dnia 31 grudnia 2014r., zgodnie z art. 232a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kierownik ośrodka pomocy społecznej mógł przydzielić rodzinie asystenta rodziny, ale nie był do tego zobligowany. Od 1 stycznia 2015r. gminy mają bezwzględny obowiązek zatrudniania asystentów rodziny, a kierownik po otrzymaniu wniosku od pracownika socjalnego zobowiązany jest asystenta rodzinie przydzielić.

Rok 2012 był pierwszym rokiem obowiązywania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która wprowadziła do systemu pomocy rodzinom przeżywającym problemy narzędzie w postaci asystenta rodziny. W art. 12 ustawy bardzo rygorystycznie wskazano kwalifikacje osób mogących wykonywać ten zawód. W ustawie określono także co należy do zadań asystenta rodziny oraz liczbę rodzin, z którymi jeden asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę. Liczba ta winna być uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może ona przekroczyć 15 rodzin. Do końca 2014r. liczba ta nie mogła przekroczyć 20 rodzin. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy do zadań asystenta rodziny należą w szczególności: opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, problemów wychowawczych z dziećmi itp. Najważniejszym zadaniem asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w nabyciu kompetencji umożliwiających prawidłowe pełnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, tak aby mogły wychowywać się w bezpiecznym środowisku rodzinnym.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu już od 2012 r. zatrudniał asystentów rodziny. Początkowo zatrudnienie pięciu asystentów odbywało się w całości w ramach projektu „Stać Mnie na Więcej” i finansowane było ze środków Unii Europejskiej. Osoby te wykonywały swoje obowiązki na podstawie umowy zlecenie i pracowały, zgodnie z przyjętym przez instytucję pośredniczącą wnioskiem, łącznie z szesnastoma rodzinami.

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

Pomimo faktu, iż zatrudnienie asystentów rodziny w 2013 i 2014 roku nadal było zadaniem fakultatywnym miasto Świnoujście realizowało je angażując zarówno środki własne, jak i pozyskując na ten cel środki zewnętrzne w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Resortowego Programu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

W 2013 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie obowiązki asystenta rodziny wykonywało 6 osób. Dwóch asystentów swoją pracę z rodziną wykonywało na podstawie umowy zlecenie, obejmując wsparciem łącznie 16 rodzin. Wynagrodzenie tych osób w całości finansowane było ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu systemowego „Stać Mnie na Więcej”.

W 2013 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu został zakwalifikowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej do dofinansowania w ramach „Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2013 – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”. Dzięki uzyskanej dotacji od 6 września 2013r. do 31 grudnia 2013r. udało się zatrudnić w ramach stosunku pracy 4 osoby na stanowisko asystenta rodziny. Wojewoda udzielił dotacji celowej na realizację zadania w wysokości 32.436 zł. Jako wkład własny Miasto Świnoujście przekazało na ten cel kwotę 15.017,17zł. Asystenci rodziny swoim wsparciem objęli 32 rodziny. Zgodnie z art. 247 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej minister właściwy do spraw rodziny wprowadził program na dofinansowanie w okresie 6 lat od dnia wejścia w życie ustawy zadań własnych gminy i powiatu z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej, w szczególności na pokrycie części wydatków związanych z powołaniem asystentów rodziny. A zatem do 2017 roku Miasto może ubiegać się o dofinansowanie zatrudnienia asystentów rodziny ze środków skarbu państwa.

W 2014 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie obowiązki asystenta rodziny wykonywało łącznie 6 osób, w tym 2 asystentów rodziny pracujących w ramach projektu systemowego oraz 4 realizujących zadania na rzecz pozostałych rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Asystenci zatrudnieni w projekcie pracę z rodziną wykonywali na podstawie umowy zlecenia, obejmując wsparciem łącznie 16 rodzin, w tym 4 rodziny kontynuujące udział w projekcie z poprzedniego roku. Wynagrodzenie tych osób w całości finansowane było ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu systemowego „Stać Mnie na Więcej”.

W 2014r. po raz kolejny Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu został zakwalifikowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej do dofinansowania w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014r.” Dzięki dotacji udało się dofinansować w 2014r. zatrudnienie w ramach stosunku pracy 3 osób na stanowisku asystenta rodziny. Wojewoda udzielił dotacji celowej na realizację zadania w wysokości 81.118,00zł. Jako wkład własny Miasto Świnoujście przekazało na ten cel kwotę 20.129,58zł. Ponadto od 15 maja 2014r. ze środków własnych gminy udało się zatrudnić

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

w ramach umowy o pracę czwartego asystenta rodziny. Asystenci Ci swoim wsparciem objęli 52 rodziny. Łącznie w 2014r. asystenci rodziny wspierali swoimi działaniami 68 rodzin.

Wraz z końcem 2014r. zakończyła się realizacja projektu systemowego „Stać Mnie na Więcej”. Rodziny biorące udział w projekcie, które nadal potrzebowały wsparcia asystenta rodziny nie zostały bez pomocy i przyznano im wsparcie pozostałych asystentów.

W 2015 r. na terenie Świnoujścia pracę wykonywało 5 asystentów rodziny zatrudnionych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez członków rodziny kontroli nad własnym życiem, która pozwala im być samodzielnym oraz tak wypełniać rolę rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Środki na zatrudnienie asystentów w dużej mierze pochodziły ze źródeł zewnętrznych. Wynagrodzenia asystentów rodziny w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. dofinansowane zostały w ramach ogłoszonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej „Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2015”. Wydatkowana kwota dotacji z Resortowego Programu wyniosła 66 605,67 zł, a Gmina Miasto Świnoujście wniosła 81361,20 zł wkładu własnego. Wsparciem w formie asystenta rodziny w 2015r. objęto 69 rodzin.

Ustawodawca w art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazał, iż wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Wraz z utworzeniem we wrześniu 2013r. stałych etatów asystenta rodziny koniecznym było zorganizowanie pracy w taki sposób, aby w pełni wykorzystać potencjał asystentury. W tym celu, w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Świnoujściu zdecydowano, że z asystentami i jednocześnie z rodzinami przeżywającymi problemy opiekuńczo – wychowawcze będzie współpracować jeden pracownik socjalny, a nie 19 rejonowych pracowników socjalnych. Rozwiązanie to miało na celu usprawnienie pracy asystentów i zwiększenie wydajności działań podejmowanych na rzecz powyższych środowisk.

W związku z rosnącą liczbą rodzin wymagających wsparcia asystenta oraz związaną z tym intensywnością pracy zwiększono liczbę pracowników socjalnych będących w ścisłej współpracy z asystentami. Od stycznia 2015r. jest ich dwóch. Rozwiązanie organizacyjne zastosowane w MOPR w Świnoujściu różni się od modeli pracy przyjętych w większości ośrodków pomocy społecznych w województwie zachodniopomorskim. Najczęściej spotkać się można z sytuacją, w której jeden asystent rodziny współpracuje z wieloma pracownikami socjalnymi, w których rejonach znajdują się rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Dokładny opis organizacji pracy w MOPR w Świnoujściu został przekazany do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego i jak wynika z otrzymanej informacji

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

zostanie zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jako dobre praktyki.

Taka organizacja współpracy pracowników socjalnych z asystentami rodziny nie tylko przekłada się na sprawną i kompleksową pomoc rodzinom z problemami opiekuńczo – wychowawczymi ale pozwala również na bliższe przyjrzenie się i zbadanie zjawiska problemów opiekuńczo wychowawczych tj. przyczyn jego występowania oraz związanych z nim konsekwencji. Dwu i pół letnia współpraca z rodzinami przeżywającymi problemy opiekuńczo wychowawcze pozwala na stwierdzenie że zjawisko to nie jest samorodne lecz wynika z innych współtowarzyszących mu problemów. W drodze szczegółowej analizy wyłoniono osiem takich obszarów. Są nimi: bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego (brak umiejętności przygotowywania posiłków, dbałości o porządek w mieszkaniu i higienę osobistą oraz nieumiejętne gospodarowanie budżetem domowym), brak odpowiednich wzorców (pochodzenie z rodzin dysfunkcyjnych), problemy związane ze zdrowiem psychicznym, niepełnosprawność (w tym intelektualna), samotne rodzicielstwo, używanie środki psychoaktywnych (narkotyków), nadużywanie alkoholu, przemoc.

Od września 2013r. do dnia dzisiejszego (z wyłączeniem projektu systemowego) wsparciem asystenta rodziny objętych było łącznie 87 rodzin. Szczegółowe i indywidualne przeanalizowanie wszystkich tych środowisk pokazało skalę wyłonionych problemów.

Poniższa tabela i wykres przedstawia częstotliwość ich występowania:

Tabela nr 8

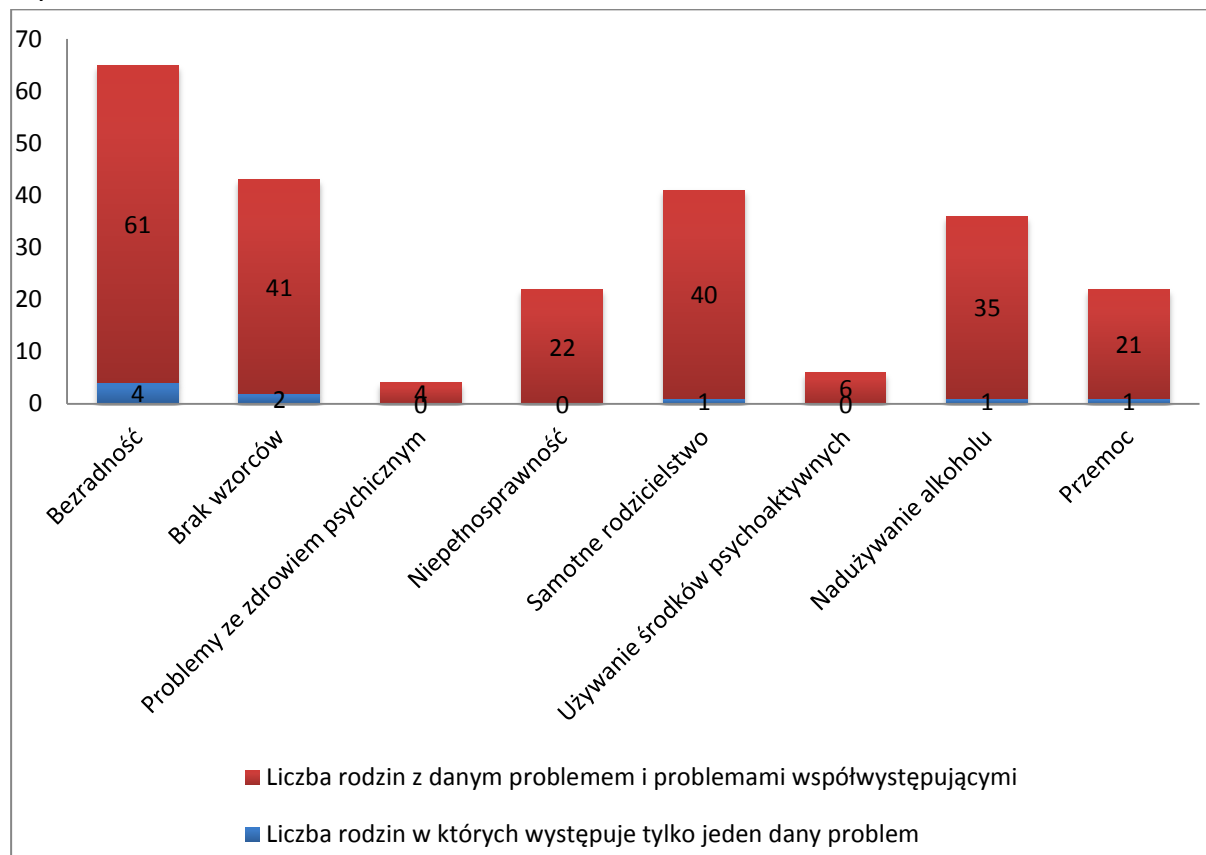
Problematyka	Bezradność	Brak wzorców	Problemy ze zdrowiem psychicznym	Niepełnosprawność	Samotne rodzicielstwo	Używanie środków psychoaktywnych	Nadużywanie alkoholu	Przemoc
Liczba rodzin, w których występuje tylko jeden dany problem	4	2	0	0	1	0	1	1
Liczba rodzin, z danym problemem oraz problemami współwystępującymi	61	41	4	22	40	6	35	21
Całkowita liczba rodzin objęta wsparciem asystentów rodziny	87							

Źródło. Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

Wykres nr 7

Na powyższym wykresie widać, że problemem występującym w największej liczbie rodzin i będącym jednocześnie najczęstszą przyczyną występowania problemów opiekuńczo - wychowawczych jest **bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego**. Dotyczy ona 65 rodzin tj. 75% z 87 badanych rodzin, z tego w 4 rodzinach występuje samodzielnie. Drugim, co do częstotliwości występowania jest problem **braku wzorców**, dotyczy łącznie 43 rodzin tj. 49,4%, w tym w dwóch środowiskach jest jedynym powodem występowania problemów opiekuńczo - wychowawczych. Kolejnym jest problem **samotnego rodzicielstwa**, dotyczy 41 rodzin tj. 47,1%, z tego w jednym przypadku jest jedynym powodem występowania problemów opiekuńczo – wychowawczych. Problem **nadużywania alkoholu** występuje w 36 rodzinach co stanowi 41,4 % z 87 analizowanych środowisk. W jednej rodzinie jest jedyną przyczyną występowania badanego zjawiska. **Niepełnosprawność** (w tym intelektualna) oraz **przemoc** występują w 22 rodzinach to jest w 25,3% rodzin, w jednym przypadku przemoc uznana jest za jedyną przyczyną wystąpienia problemów opiekuńczo – wychowawczych. Najrzadziej występują **problemy związane ze zdrowiem psychicznym** i **problem nadużywania środków psychoaktywnych** (narkotyków) kolejno 4,6% i 6,9%.

W okresie realizowania projektu systemowego oraz pozyskiwania środków na wynagrodzenie asystentów rodziny tylko z dotacji przewidującej realizację programu w danym roku budżetowym, pomoc asystentów rodziny przyznawana była na czas określony,

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

a zatem nie ma możliwości określenia efektywności wsparcia. Od czasu zabezpieczenia środków na wynagrodzenia asystentów rodziny w budżecie miasta wsparcie rodzinom borykającym się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi przyznawane jest na czas nieokreślony. Zatem, zakończenie pracy z rodziną wynika z faktu zrealizowania opracowanego wspólnie z rodziną planu pracy lub z braku chęci współpracy, a nie upływu czasu na jaki przyznano wsparcie. W okresie od II połowy 2014 r. do końca 2015r. udało się asystentom rodziny osiągnąć założone cele u 12 rodzin, a 3 rodziny odmówiły podejmowania działań na rzecz poprawy funkcjonowania.

3.6 Podejmowane działania

Wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi we właściwym wypełnianiu ich funkcji jest jednym z priorytetów polityki społecznej miasta.

W Świnoujściu, różne instytucje i placówki podejmują w bieżącej działalności inicjatywy mające na celu wsparcie dziecka i rodziny.

W okresie od 25.09.2012r. do 12.12.2012r. w MOPR zrealizowano program pn. „Szkoła dla rodziców”. Program skierowany był do rodziców niewydolnych wychowawczo i mających problemy opiekuńcze ze swoimi dziećmi oraz pragnących zwiększyć swoje kompetencje wychowawcze. Zajęcia w ramach programu przygotowali i przeprowadzili specjaliści w zakresie pedagogiki. Łącznie odbyło się 12 spotkań, w których uczestniczyło 14 osób. W kolejnym roku, okresie od 23.10.2013r. do 19.12.2013r. zrealizowano program pn. „Szkoła dla rodziców i wychowawców” część II „Rodzeństwo bez rywalizacji”. Program skierowany był do rodziców więcej niż jednego dziecka. Warunkiem uczestnictwa było ukończenie I części „Szkoły dla rodziców i wychowawców”. Z uwagi na powyższe, zajęcia miały na celu nie tyle opanowanie kompetencji wychowawczych, co ich rozwinięcie i pogłębienie. Zajęcia nastawione były w szczególności na relacje pomiędzy rodzeństwem w rodzinie, ich zrozumienie, ewentualną poprawę i takie ich wspieranie, by w przyszłości rodzeństwo stanowiło dla siebie wsparcie i pomoc. Odbyło się 10 spotkań poprowadzonych przez pedagogów, w których łącznie uczestniczyło 17 osób, w tym dwoje (małżeństwo) rodziców zastępczych.

Pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w 2012 roku już po raz trzeci zorganizowali „Świnoujskie Obchody Dnia Rodziny”. W dniach od 14 do 25 maja 2012 r. przeprowadzono 9 warsztatów, w których wzięło udział 20 osób. Chętnym zaproponowano następujące tematy spotkań: „Przemoc w rodzinie w aspekcie prawnym”, „Kryzys utraty”, „Problemy okresu dojrzewania”, „Stres-przyjaciel czy wróg”, „Cyberprzemoc”, „Rozwód w rodzinie – warsztat i dyskusje o tym co zrobić by chronić swoje dziecko w procesie rozwodowym”, „Rozwód a separacja – podobieństwa i różnice”. W kolejnym roku przeprowadzono kolejne warsztaty dla mieszkańców Świnoujścia pragnących poszerzyć swoją wiedzę w zakresie poprawnego funkcjonowania rodziny oraz podnieść kompetencje wychowawcze, a także warsztaty

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

poruszające problematykę z zakresu: gospodarowania budżetem domowym, wspierania rozwoju dziecka, pełnienia roli babci i wspierania rodziców w wychowywaniu wnuków, separacji, rozwodu oraz stresu. Spotkania odbywały się w dniach od 13 do 20 maja 2013 r. łącznie z możliwości podnoszenia swoich umiejętności skorzystało 11 osób.

W okresie od 6.10.2014r. do 30.11.2014r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie zorganizowane były bezpłatne warsztaty informacyjno – edukacyjno – profilaktyczne dla mieszkańców Świnoujścia z zakresu psychologii i prawa. Zajęcia przeprowadzone zostały przez pracowników Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. Specjaliści przygotowali szeroką ofertę warsztatów m.in. z zakresu wychowania dzieci oraz sposobów pokonywania problemów dnia codziennego. Wzięły w nich udział 33 osoby. Kolejne warsztaty odbyły się w okresie od 18.11.2015r. do 26.11.2015r. Zaproponowano następujące tematy spotkań: „Prawne aspekty dziedziczenia, czyli jak dysponować swoim majątkiem na wypadek śmierci oraz jak dziedziczyć bez negatywnych konsekwencji”, „Jak pokonywać trudności”, „Asertywność w praktyce czyli dlaczego warto rozwinąć umiejętność rozpoznawania własnych potrzeb i egzekwowania swoich praw”, „Czy można wychowywać dziecko nie stosując kar”. Niestety pomimo przekazania ulotek informacyjnych w sprawie zajęć do 26 instytucji. W warsztatach wzięło udział zaledwie 9 osób.

W 2013r. zorganizowano dwie edycje warsztatów pod nazwą „Bez klapsa, czyli jak z miłością i szacunkiem wyznaczać dziecku granice”. W spotkaniach tych łącznie wzięło udział 22 mieszkańców Świnoujścia.

Ponadto, w Świnoujściu w 2014r. zrealizowano program pn. „Świadome Rodzicielstwo” mający na celu wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów, w ramach programu przeprowadzono:

- „Szkółę dla rodziców i wychowawców” (dwie edycje) – udział wzięło 26 osób,
- „Szkółę dla rodziców nastolatków” - nowy program realizowany na terenie Miasta, w którym wzięło udział 13 osób.

Dwie edycje pierwszego modułu tego programu czyli „Szkółę dla rodziców i wychowawców” przeprowadziła także Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. W zajęciach wzięło udział 48 osób.

Kolejnym działaniem, o którym warto wspomnieć było realizowanie przez Miasto w 2014r. programu wczesnej profilaktyki agresji w placówkach oświatowych i świetlicach środowiskowych metodą Treningu Umiejętności Prospołecznych i Treningu Zastępowania Agresji (ART). Jest to program zaakceptowany i rekomendowany do realizacji przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Znajduje się on w banku rekomendowanych programów profilaktycznych. Jest to jeden z bardziej skutecznych behawioralnych programów zmiany zachowań agresywnych i przemocowych dzieci, młodzieży i osób dorosłych na zachowania pożądane, prospołeczne. Treningi są stosowane na wszystkich poziomach profilaktyki. W roku 2014 program prowadzony był w Przedszkolu Miejskim Nr 9, 10, 3, 11, w Szkole Podstawowej

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

Nr 1, 2 oraz Gimnazjum Publicznym Nr 2. Objęto nim łącznie 133 osoby. W roku 2015r. Natomiast w 2015r. programy profilaktyki agresji prowadzone były w Przedszkolu Miejskim Nr 3, 9, 10 i 11, w Szkole Podstawowej Nr 1, 2, 4, Gimnazjum Publicznym Nr 2, Centrum Edukacji Zawodowej i Turystyki, Zespole Szkół Ogólnokształcących (gimnazjum). Objęto nimi łącznie 155 osób.

Warto także nadmienić, że w 2015r. udało się pilotażowo zlecić, Zachodniopomorskiej Fundacji Pomocy Rodzinie „Tęcza Serc” prowadzenie w okresie od 10 października do 31 grudnia 2015 r. Punktu Konsultacyjnego Specjalistycznej Poradni FAS dla dzieci ze spektrum FAS/FASD i ich opiekunów. W ramach prowadzenia punktu wydano 12 opinii wraz z programem terapeutycznym i instruktażem. W dziesięciu przypadkach potwierdzono spożywanie alkoholu przez matkę w czasie ciąży, w dwóch przypadkach ekspozycja na działanie alkoholu była nieznana. Wyniki diagnozy:

- Płodowy Zespół Alkoholowy (FAS) - 1 dziecko,
- częściowy FAS – 1 dziecko,
- zaburzenia neurobehawioralne (zaburzenia ze spektrum FASD) – 4 dzieci,
- encefalopatia niepostępująca (mikrouszkodzenia mózgu) – 6 dzieci,
- znacznikowe zmiany fizyczne (niedobór wzrostu, charakterystyczne cechy w budowie twarzy) - 3 dzieci.

4. Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny

Co roku, zgodnie z art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2016 r. poz. 575) w terminie do dnia 31 marca Prezydent Miasta Świnoujście składa Radzie Miasta Świnoujście sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Rada Miasta uchwała Gminny Program Wspierania Rodziny biorąc te potrzeby pod uwagę. Poniżej przedstawiono potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu rodziny przedstawione w kolejnych sprawozdania.

W sprawozdaniach za lata 2013-2015 określono następujące potrzeby:

- w zakresie **poradnictwa specjalistycznego**

- za rok 2013 - dalszy rozwój tej formy wsparcia, poprzez zwiększanie liczby godzin świadczonej pomocy. Wiąże się to zarówno z koniecznością zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych na wynagrodzenia specjalistów, jak i odpowiednich warunków lokalowych. Działania podjęte w tym zakresie umożliwią świadczenie usług na rzecz mieszkańców miasta bez konieczności długiego oczekiwania na wizytę u specjalisty;
- za rok 2014 - od 2013r. udaje się zwiększać liczbę godzin świadczonego poradnictwa, aby umożliwić mieszkańcom miasta korzystanie z tej formy pomocy. Utrzymanie

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

realizacji zadania na takim samym poziomie zaspokajają aktualne potrzeby mieszkańców;

- za rok 2015 - w stosunku do 2014r. zwiększyła się liczba godzin poradnictwa psychologicznego i rodzinnego. Od lutego 2014r. porad prawnych, w wymiarze 2 godzin tygodniowo dla mieszkańców Świnoujścia udziela dodatkowo sędzia w stanie spoczynku. Świadczenia te wykonywane są w ramach porozumienia o wolontariacie. Z uwagi na duże zainteresowanie poradnictwem prawnym na 2016r. zaplanowano zwiększenie liczby godzin prawnika.

- w zakresie **asystentów rodziny**

- za rok 2013 - utrzymanie zatrudnienia asystentów rodziny na poziomie 4-5 osób pozwoli na objęcie tą formą wsparcia rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze. Wskazaniem jest zatem zabezpieczenie środków finansowych w budżecie miasta na wynagrodzenie asystentów rodziny;
- za rok 2014 - od 1 stycznia 2015r. zatrudnienie asystentów rodziny jest zadaniem obowiązkowym gminy, a zatem niezbędne jest zabezpieczenie środków finansowych na ich zatrudnienie. Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że konieczne jest utrzymanie zatrudnienia asystentów rodziny na poziomie 4-5 osób.
- za rok 2015 - utrzymanie zatrudnienia asystentów rodziny na poziomie 5 osób pozwala na objęcie tą formą wsparcia rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze, które wymagają takiej pomocy. Aktualnie MOPR zatrudnia 5 asystentów rodziny. A zatem maksymalna liczba rodzin wspieranych może wynieść 75. Do 2017 roku możliwe będzie ubieganie się o środki z dotacji Wojewody na dofinansowanie kosztów związanych z zatrudnieniem asystentów w ramach programu rządowego. Niezwłocznie po ogłoszeniu tegorocznej edycji programu, pracownicy MOPR, jak co roku przygotowali zapotrzebowanie na środki i ubiegają się o dofinansowanie zatrudnienia asystentów rodziny.

- w zakresie **podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny** - w celu stałego podnoszenia umiejętności zawodowych przez asystentów rodziny niezbędne jest przeznaczanie w kolejnych latach odpowiednich środków finansowych umożliwiających zarówno organizowanie szkoleń przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, jak również branie udziału przez asystentów w szkoleniach organizowanych dla tej grupy zawodowej przez wyspecjalizowane podmioty poza siedzibą Ośrodka;

- w zakresie **placówek wsparcia dziennego** – utworzenie placówki wsparcia dziennego w rejonie ulic: Krzywa, Grunwaldzka, „Osiedle Zachodnie”.

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

5. Realizacja „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013-2015”

Zgodnie z zapisami Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013-2015 przyjętego uchwałą Nr XL/329/2013 Rady Miasta Świnoujście z dnia 2 lipca 2013r. realizacja programu monitorowana była poprzez stałą obserwację realizacji celów i zaplanowanych działań. Co roku, przygotowywane było sprawozdanie z realizacji programu, które Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu przedkładał Prezydentowi Miasta. Do każdego celu i działania przypisane były odpowiednie wskaźniki umożliwiające monitorowanie realizacji zaplanowanych działań, a tym samym osiągnięcia zamierzonych celów.

Z analizy sprawozdań wynika, iż założone działania były realizowane i zmierzały one do: wspierania rodziców/opiekunów w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (cel I), przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży (cel II) oraz reintegracji rodzin (cel III).

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

6. Cele programu

Gminny program wspierania rodziny na lata 2016 – 2018				
Cel główny: Wzmocnienie roli i funkcji opiekuńczo - wychowawczych rodzin w mieście Świnoujściu.				
Cele szczegółowe	Działania	Termin realizacji	Wskaźniki	Organy i instytucje odpowiedzialne
I. Wspieranie rodziców/opiekunów w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	1. praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych w środowisku zagrożonym wystąpieniem dysfunkcji w rodzinie	2016r.-2018r.	- liczba rodzin - liczba odmówionych propozycji przyjęcia pomocy, - liczba rodzin, u których wg opinii pracownika socjalnego praca przynosi efekty, - liczba rodzin, których dochód przekracza kryterium dochodowe, - liczba zgłoszeń o objęcie pomocą rodziny, które wpłynęły z innych instytucji	MOPR
	2. praca z rodziną prowadzona przez asystentów rodziny	2016r.-2018r.	- liczba asystentów rodziny, - liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny, - liczba rodzin, które zrezygnowały z pomocy	MOPR

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

			asystenta, - liczba rodzin, u których wg opinii asystenta rodziny praca przynosi efekty	
	3. prowadzenie poradnictwa specjalistycznego, w tym: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego	2016r.-2018r.	- liczba udzielonych porad psychologicznych, - liczba rodzin, którym udzielono porad psychologicznych, - liczba udzielonych porad pedagogicznych, - liczba rodzin, którym udzielono porad pedagogicznych, - liczba udzielonych porad prawnych, - liczba rodzin, którym udzielono porad prawnych	MOPR
	4. umożliwianie podnoszenia kompetencji wychowawczych rodzicom i opiekunom (np. „Szkola dla rodziców”, warsztaty, szkolenia, prelekcje, pedagogizacja rodziców/opiekunów w placówkach oświatowych)	2016r.-2018r.	- liczba szkoleń/warsztatów, - liczba uczestników, - liczba osób, które w drodze ankiety ewaluacyjnej potwierdziły wzrost kompetencji wychowawczych	MOPR, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej, Wydział Edukacji, placówki oświatowe
II. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i	1. prowadzenie poradnictwa specjalistycznego, w tym pedagogicznego i psychologicznego, terapii i psychoterapii	praca ciągła	- liczba udzielonych porad psychologicznych, - liczba dzieci, którym udzielono porad psychologicznych, - liczba udzielonych porad	placówki oświatowe, MOPR

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

młodzieży			<p>pedagogicznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci, którym udzielono porad pedagogicznych, - liczba dzieci objętych terapią, - liczba dzieci objętych psychoterapią 	
	2. rozwój i prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie specjalistycznej	praca ciągła	<ul style="list-style-type: none"> - liczba placówek wsparcia dziennego, - liczba miejsc, - liczba dzieci uczęszczających do placówek, - liczba dzieci, u których wg opinii pracownika świetlicy nastąpiła poprawa funkcjonowania w szkole, - liczba dzieci, u których wg opinii pracownika świetlicy nastąpiła poprawa funkcjonowania w grupie rówieśniczej, - liczba dzieci, u których wg opinii pracownika świetlicy nastąpiła poprawa funkcjonowania rodziny, - średnia miesięczna frekwencja 	Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej, placówki wsparcia dziennego
	3. podjęcie działań mających na celu utworzenie nowej placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rejonu ulic Grunwaldzkiej, Krzywej i „Osiedla Zachodniego”	2016r.-2018r.	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie dokumentacji projektowej wraz z kosztorysem i koncepcją funkcjonowania, - zawarcie umowy na prowadzenie placówki 	Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej, Zakład Gospodarki

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

				Mieszkaniowej, Wydział Inżyniera Miasta
	4. podnoszenie umiejętności i kompetencji prospołecznych dzieci i młodzieży	2016r.-2018r.	- liczba programów, - liczba dzieci	placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, MOPR
III. Reintegracja rodzin	1. praca socjalna oraz praca asystentów rodziny z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na rzecz powrotu dziecka do rodziny poprzez m.in.: motywowanie do podjęcia edukacji i/lub terapii odwykowej, podnoszenie świadomości w zakresie prawidłowych i akceptowanych społecznie zachowań	2016r.-2018r.	- liczba rodziców biologicznych, - liczba odmów podjęcia działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny, - liczba dzieci, które powróciły do rodziców biologicznych	MOPR
	2. prowadzenie poradnictwa specjalistycznego oraz terapii dla rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	2016r.-2018r.	- liczba rodziców biologicznych, - liczba udzielonych porad, - liczba prowadzonych terapii	MOPR

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

7. Finansowanie i monitoring

Program finansowany będzie z budżetu Miasta Świnoujście oraz środków zewnętrznych.

Monitoring Programu polegał będzie na stałej obserwacji realizacji celów i zaplanowanych działań. Do każdego działania przypisane zostały odpowiednie wskaźniki pozwalające określić skalę realizowanych poczynań. Osobą odpowiedzialną za monitoring będzie Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu, który co roku do końca marca przedłoży Prezydentowi Miasta sprawozdanie za rok poprzedni z realizacji Programu.

8. Zakończenie

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin. Wskazane w programie propozycje zawierają przede wszystkim działania profilaktyczne i wspierające. W celu osiągnięcia zamierzonych celów w realizację programu oprócz Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu, włączone będą również instytucje, placówki i organizacje pozarządowe, które swoimi działaniami wspierają dziecko i rodzinę. Skuteczna pomoc dzieciom pozbawionych właściwej opieki oraz rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej wymaga skoordynowania działań różnych instytucji zajmujących się rodziną i dzieckiem. Tak rozumiana współpraca zapewni pełne i kompleksowe działanie na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.

Oczekiwanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznych, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie możliwie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza nowe kierunki działania oraz zakłada kontynuację działań, które zostały uznane za potrzebne i wartościowe. Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb oraz posiadanych możliwości.

UZASADNIENIE

Przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2016 r. poz. 575) nałożyły na gminy nowy obowiązek polegający na opracowaniu i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Zgodnie z art. 2 powyższej ustawy, wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Głównym założeniem programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W programie uwzględniono konieczność wielokierunkowego oddziaływania zarówno na dzieci jak i na ich rodziców czy opiekunów. Wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców, zwiększenie umiejętności prospołecznych wszystkich członków rodziny oraz praca z rodziną w środowisku lokalnym ma przyczynić się do jej wzmocnienia i prawidłowego funkcjonowania. Ustawodawca w art. 179 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazał konkretne kompetencje rady gminy, która uchwała gminny program wspierania rodziny, biorąc pod uwagę potrzeby związane z realizacją zadań gminy w tym zakresie. Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.